

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu koduloobibliograafia töörühma koosolek

Aeg: 27. aprill 2010

Koht: Eesti rahvusraamatukogu VI korruse auditoorium

Algas: 11.00

Lõppes: 14.15

Koosolekut juhatas ja protokollis Heda Piiriste

Koosolekul osalesid: Liina Haas (Tallinna Keskraamatukogu), Urve Ellandi (Rapla Keskraamatukogu), Halliki Jürma (Tartu Linnaraamatukogu), Anne Kelnik (Lääne Maakonna Keskraamatukogu), Piia Vitkar (Urania Com OÜ), Kalli Kuhi (Viljandi Linnaraamatukogu), Leelo Tamm (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Külli Solo (Parlamendiinfo Keskus, andmebaasi ISE haldur), Merle Pindis (Võrumaa Keskraamatukogu), Ilse Kenapea (Harju Maakonnaraamatukogu), Merje Mändmets (Valga Keskraamatukogu), Külli Ots (Põlva Keskraamatukogu), Eha Marrandi (Oisu raamatukogu, ERÜ maaraamatukogude sektsiooni ning liigitamise ja märksõnastamise toimekonna liige), Reet Olevsoo (ERÜ büroo juhataja), Meelis Lilbok (OÜ Deltmar) ja Heda Piiriste (Pärnu Keskraamatukogu, töörühma juht).

Puudus: Ilmar Vaaro, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia

Päevakorras:

1. Koduloobibliograafia töörühma tegevuse eesmärgistamine ja ülesannete jaotamine liikmete vahel
2. Kodulookirjanduse märksõnastamisega seotud küsimused

Avasõnad Reet Olevsoolt, kes andis üle Õie Tammissaare poolt kokku kogutud ja kirja pandud soovitusel ja ootused töörühmale, protokollima asus töörühma juht Heda Piiriste.

Heda Piiriste: alustame eelnevalt kirja pandud eesmärkide konkretiseerimisest - juhendmaterjalide vajadus, sisulise juhendamise vajadus, koolitusvajadus, kirjete ühtlustamise vajadus, kodulooliste andmekogude lugejateni viimine.

MARC21 juhendist lähtumine koduloo bibliograferimisel - vajalik, et ühilduks kõigi kasutusel olevate tarkvaradega (URRAM, RIKS, Millennium) ja saaks toimida andmevahetus standardi Z39.50 alusel.

Külli Solo: ettepanek MARC21 väljade nimetuste ühtlustamiseks.

Halliki Jürma: kas teha võrdlustabel kolme tarkvara väljade nimetuste võrdluseks?

Arutelu tulemusena otsustati, et Külli Solo, Meelis Lilbok ja Piia Vitkar saavad Heda Piiristele väljade nimetused ISE-s, RIKS-is ja URRAM-is, Heda lisab ProCite'is kasutatavad nimetused ja koostab võrdleva tabeli, mille põhjal ühtlustada. Tähtaeg: 1. juuni 2010.

Külli Solo: kirjete tõmbamiseks on vajalik ka väljade ühtlane täitmine - praegu näiteks daatumid väga erinevalt sisestatud - , kuid sellest siis, kui väljade nimetused korras.

Külli tutvustab ühisotsingut rahvusraamatukogu otsinguportaalist, otsingu võimalused koduloolistest andmebaasidest praegu - ProCite'is koostatavad ja RIKS-is koostatavad olemas.

Kalli Kuhi, Ilse Kenapea: millal saab lähemalt tutvuda URRAMi kodulooportaaali arendusega? - Sügiseks valmib.

Koduloo bibliograferimise põhimõtted, valikuprintsiibid - kaardistamise vajadus.

Vajalik on ülevaade ka maakondade siseselt, kus milliseid vallalehti bibliografeeritakse. Otsus: koduloolisti küsitlus keskkogude bibliograafidele, kes kaardistavad oma maakonna/piirkonna. Küsitlusse küsimused, milline on artiklite ja allikate valik, kes on sihtgrupid, kelle jaoks andmebaase koostatakse. Küsitluse paneb listi üles Heda, vastused 1. juuniks 2010.

Arutelu: kes on kodulooliste andmebaaside kasutajad praegu? Kas kasutajakoolitustel tutvustatakse ka koduloolisi andmekogusid? Kasutajateks enamasti õpilased, ka vanemad inimesed, kes tegelevad kodu-uurimisega. Kalli Kuhi, Eha Marrandi, Liina Haas - õpilased oskavad päris hästi kasutada, infootsing on kooliprogrammis 4. klassist, kuid õpetajatepoolne huvi raamatukogude külastamise vastu on vähene. Tallinnas on aktiivsemad vene koolide õpetajad.
Heda Piiriste: vajalik on ka koostöö koduloolaste seltsingutega ja andmebaasidest informeerimine. URRAMi kodulooportaali võiks kindlasti kodu-uurijatele huvi pakkuda.

Koolitusvajadused.

MARC21-alane koolitus - kõik leiavad, et on vajalik. Külli Solo: ettepanek Halliki Jürmale või Kristel Veimannile, kes oktoobris-novembris saaksid koolitust läbi viia. Halliki Jürma: on põhimõtteliselt nõus.

Külli Ots: kas oleks otstarbekas teha koolitust kaks korda, st Tartus ja Tallinnas, et poleks nii kaugel Tallinna sõita?

Heda Piiriste uurib koolituse finantseerimise ja koolitajate kohta.

Juhendmaterjalid.

Külli Solo: ISE juhendite avalikustamine jätkub, praegu kättesaadav artikli MARC21 juhend, uutest juhenditest antakse listi teada. Kasutada EMSi püsivõimeid.

Reet Olevsoo: oluline on viia info maakogude töötajateni.

Soovitus: propageerida maakogude töötajale aktiivsemalt EMSi ja EMSi püsivõimeid. Juhtida tähelepanu soovitusel kasutada otsingut sõna osa järgi.

Kalli Kuhi: normikirjed oleks väga vajalikud URRAM-is, eriti autorite sünni-surmandaatumite puhul. Küsimus - kas ka vanemaid lehti bibliografeerida, siis vajalikud eraldi märksõnad (nõukogude aega puudutavad jm)?

Arutelu: paljudel ei jätku aega, et kodulookartoteeke arvutisse sisestada, kuid märksõnastamisel lähtuda ikkagi EMSist.

Külli Solo: DIGARi ja DEA võimalused saab siinkohal ära kasutada, uurida, millised vanemad lehed seal juba olemas, pidevalt lisatakse juurde. Külli juhtis tähelepanu tähtsusele DIGARis ja pdf-sisese otsingu võimalusele, ka DIGARi linkide lisamise võimalusele.

Kui soovitakse DIGARi linke lisada, saata soov Külli Solole, kes saadab siis õpetuse. Võib ka listi saata, kuid momendil on listis probleem kirja manuse lisamisega.

Märksõnastamine.

Külli Ots: ettepanek valida viiest erinevast piirkonnast keskraamatukogude bibliograafid, kes panevad kirja kuni 20 märksõna, mida ei ole EMSis või on, aga nende arvates vajaks väljavahetamist. Lisada juurde põhjendused, miks on need märksõnad vajalikud. Teha siis kokkuvõte ja saata ettepanek EMSi lisamiseks. Annab läbilõike kodulookirjanduse märksõnastamisest.

Arutelu: kas ainult viis raamatukogu või võiks kõik saata?

Kokkuvõtteks leiti, et see läheks liiga laialdaseks, piirduks siiski viie raamatukoguga eri piirkondadest - Hiiumaa (ettepanek teha Kärddla raamatukogust Moonika Onnole), Läänemaa (Anne Kelnik), Viljandi (Kalli Kuhi), Võrumaa (Merle Pindis) ja Lääne-Virumaa (Leelo Tamm).

Teade selle projekti kohta listi, märksõnad ja asendusmärksõnad koos põhjendustega saata Külli Otsale, tähtajaga 1. juuni 2010.

Külli Solo: vajalik oleks EMSi sidumine URRAMi ja RIKSiga, et ei peaks olema mitu akent korraga lahti bibliograferimisel.

Meelis Lilbok: märksõnastamisel ja bibliograferimisel tuleks silmas pidada kasutajat ja seda, kuidas kasutaja tavaliselt otsib - otsitakse peamiselt üheainsa sõna või sõna osa (sõna alguse) järgi.

Külli Solo: märksõnastamisel on ISE-s lähtunud põhimõttest „nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik“, mitte liialdada sõnaga „Eesti“ ega teiste märksõnadega, mis võivad anda otsitulemuseks sadu mittevajalikke vastuseid.

Kokkuvõtted.

Järgmine koosolek - kus ja millal? Ettepanek on korraldada septembrikuus ja Pärnu keskraamatukogus.

Protokollis Heda Piiriste,
27. aprillil 2010. a.